

Verslag van de bijeenkomst van 7 maart 2017

Van de gezamenlijke Commissies Ruimtelijke Kwaliteit (CRK's) van de gemeenten Heusden en Waalwijk, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de provincie Noord-Brabant en ipv Delft

Onderwerp : de fietsbrug ter hoogte van de spoordijk in de Baardwijkse Overlaat in het kader van het GOL.

Aanwezig:

- Architect ipv Delft : [REDACTED]
- CRK gemeente Waalwijk : [REDACTED]
- CRK gemeente Heusden : [REDACTED]
- RCE : [REDACTED]
- Provincie Noord-Brabant : [REDACTED],

Verhinderd

Locatie : Provinciehuis, 's-Hertogenbosch

1. Welkom

De voorzitter verwelkomt de aanwezigen en opent de vergadering. In een voorstelronde stellen de aanwezigen zich voor.

De secretarissen van de Commissies Ruimtelijke Kwaliteit (CRK's) van de gemeenten Heusden en Waalwijk, fungeren als dagvoorzitter en -secretaris gedurende de bijeenkomst.

Aan de orde vandaag is een presentatie van de architect van de verschillende varianten voor het ontwerp van de fietsbrug door de Baardwijkse Overlaat, en het beoordelen hiervan door de aanwezige commissies en de RCE (of preciezer gezegd het consulteren van laatstgenoemden over de mogelijkheden/onmogelijkheden van de verschillende varianten).

De beoordeling betreft het wel of niet (kunnen) voldoen aan eisen vanuit welstand (ruimtelijke kwaliteit) en uit het oogpunt van monumentenzorg. Daarbij wordt opgemerkt dat een positieve beoordeling in dit stadium niet verder kan gaan dan een "voldoet in principe" omdat het ontwerp en de varianten nog in een conceptuele schetsfase verkeren. Een positieve tussenconclusie uit deze bijeenkomst zal later dus nog door nadere uitwerking en advisering, bevestigd moeten worden. Maar aan de andere kant: de variant die tijdens de bijeenkomst qua concept niet haalbaar blijkt, zal dat later door uitwerking ook niet zijn.

2. Stand van zaken GOL en de opgave voor de fietsbrug in de Baardwijkse Overlaat

Er wordt vanuit de provincie een korte presentatie gegeven over de stand van zaken van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat. Specifiek wordt daarbij ingezoomd op de Baardwijkse Overlaat.

In de plannen van de GOL komt in de Baardwijkse Overlaat een nieuwe aansluiting van de A59. Dit behelst ook de vervolmaking van de parallelstructuur langs de A59 rondom aansluiting 40. In december 2016 heeft de Stuurgroep besloten om als compensatie voor de cultuurhistorische waarden in de Baardwijkse Overlaat het idee van het 'open maken van de oude spoordijk' verder uit te werken in combinatie met de realisatie van een snelfietsroute. Er ligt daarmee een ontwerp-opgave voor de bestaande fietsverbinding die nu gebruik maakt van het traject en monumentale delen van de Langstraat spoorlijn.

Met de RCE is overigens rond de zomer van 2016 nog gesproken over de eerste ideeën die er toen waren voor het openmaken van de spoordijk. Dat betrof toen nog wel de (inmiddels niet gekozen) wegvariant nabij de Overstortweg.

Over de vraag hoe de voorliggende adviesvraag over het ontwerp zich verhoudt tot de eerdere contacten met de commissies en het GOL, wordt vanuit de provincie toegelicht dat met de commissies ruim een jaar geleden is gesproken in het kader van het RKP en de eerste versie van de Kunstwerkennotitie. Opmerkingen zijn toen door de commissieleden meegegeven. Op dat moment is de afspraak gemaakt dat een definitieve versie nog een keer besproken zou worden. Dat zal binnenkort kunnen gebeuren. Vooruitlopend hierop is vandaag de fietsbrug aan de orde.

Aan de aanwezigen zijn voorafgaand aan de bijeenkomst documenten toegestuurd met daarin de uitgangspunten die gebruikt zijn voor deze ontwerpopgave.

3. **Ontwerp van een fietsbrug**

Het uitwerken van deze opgave heeft geleid tot een ontwerp voor een fietsbrug. Binnen dit ontwerp zijn er vijf varianten onderscheiden. De architect presenteert de ontwerpconcepten hiervan, te weten varianten:

1. flessenhals
2. verbreden
3. eenrichtingsverkeer
4. erop en erover
5. de tweede helft

Dit levert schematisch het volgende op in het totaalbeeld:

- variant 1: een rechte lijn
- variant 2: een (brede) rechte lijn
- variant 3: twee rechte lijnen
- variant 4: een rechte lijn er boven op
- variant 5: rechte lijn met oude onderdelen ernaast.

Op initiatief van de RCE, en met instemming van de overige aanwezigen, worden een aantal kenmerken c.q. aandachtspunten onderscheiden op basis waarvan de diverse kwaliteiten en/of eigenschappen van de varianten kunnen worden benoemd. Deze betreffen:

1. Dubbel spoor
2. Ritmiek
3. Landhoofd
4. Lange lijn (horizontaliteit)
5. Authenticiteit (5.a materiaal/constructie, 5.b beeld)
6. Ruimtelijke kwaliteit
7. Beleefbaarheid

Scores varianten

Bovenstaande leidt in de interactie tussen de architect, de CRK's en de RCE tot de volgende scores:

- Variant 1: scoort op 2,3,4,5,6,7. Deze variant is het meest authentiek.
- Variant 2: scoort idem met uitzondering van punt 5 betreffende authenticiteit. Vanuit oogpunt van monumentenzorg is het "doorzagen-om-te-verbreden" van de monumentale bruggen zodanig nadelig dat deze variant niet acceptabel is vanwege de afbreuk aan de authenticiteit.
- Variant 3: twee rechte lijnen: scoort op alle punten (variant 3a dan, 3b -met bocht- valt af)
- Variant 4: hierbij is niet respectvol met monumentale onderdeel omgegaan. De lange lijn wordt door de hogere positie verstoord, en daarmee de beleving; de variant scoort niet op 5 en 7 maar passeert geen ondergrens waar het de authenticiteit betreft (zoals variant 2 wel doet).
- Variant 5: scoort op alle punten. Voor één commissielid niet op punt 4 (vanwege niveauverschillen bestaande lange lijn). Verder is men positief op 5 en extra positief op 7 en vindt men het een helder concept.

Duiding scores:

Voor wat betreft bovenstaande scores: deze zijn niet telbaar. Scores zelf zijn op zich positief, maar een niet score is niet altijd negatief. Zo scoort variant 1. op 2,3,4,5,6,7 en niet op 1. (dubbel spoor), maar dat is niet als negatief te zien. Een enkel spoor is immers nu ook de situatie.

Conclusies en beoordeling varianten:

De beoordeling van de varianten is gericht op het wel of niet (kunnen) voldoen aan eisen vanuit welstand (ruimtelijke kwaliteit) en uit het oogpunt van monumentenzorg (cultuurhistorie). Hoewel extra gewaardeerde of afkeurenswaardige zaken zijn of zullen worden vermeld, is er niet zoiets als de 'meest positief beoordeelde varianten'. Er volgt geen rangschikking vanuit de commissies en RCE. De betere varianten moeten namelijk blijken uit

---

een bredere afweging dan welstand (ruimtelijke kwaliteit) en monumentenzorg; bijvoorbeeld met kosten, verkeer, etc.. Die bredere afweging was niet het doel van deze bijeenkomst.

Voorgaande leidt tot de volgende beoordeling zoals door de voorzitter aan het eind van de van de gezamenlijke bijeenkomst van de CRK's en de RCE wordt geconcludeerd, namelijk dat:

1. voor alle varianten geldt dat deze welstandshalve (gezien de "ruimtelijke kwaliteit") 'in principe' (kunnen) voldoen;
2. uit het oogpunt van monumentenzorg bijna alle varianten 'in principe' (kunnen) voldoen met uitzondering van variant 2, in die mate dat,
3. variant 2 de monumentale waarden te veel aantast en daarmee als variant negatief wordt gewaardeerd.
4. De inzet op beleefbaarheid van variant 5 (in combinatie met wandelroute oost-west) extra gewaardeerd wordt.
5. Geen (voorkeurs-)volgorde is aangegeven in de varianten door de commissies en de RCE.

T.z.t. zal over de uitgewerkte, definitieve plannen nog nader worden geadviseerd.

4. Rondvraag en sluiting

Er wordt door een aantal deelnemers nog het volgende meegegeven:

- [REDACTED]: beleefbaarheid oude onderdelen is bij variant 1. het beste.
- [REDACTED]: de door de architect verwoorde inspiratie van het simpele efficiënte ingenieurs ontwerp van het bestaande is als uitgangspunt goed voor een nieuw ontwerp. Graag aandacht voor kleuronderzoek en (extra) historisch onderzoek.
- [REDACTED]: hoe zit het bij landhoofden: hoe sluit je de dijk aan bij de brug? De beide uiteinden van de brug zijn niet alle twee gelijk wat betreft historische kenmerken.
- [REDACTED]: historische gelaagdheid serieus meenemen in het verdere proces; programmatisch meenemen van erfgoed.

Hierna sluit de voorzitter de vergadering.

Aldus opgesteld 16 maart 2017.

Namens de Commissies Ruimtelijke Kwaliteit van Waalwijk en Heusden,

[REDACTED]

[REDACTED]

Planoverleg

Algemene gegevens

Adres en plaats	: Baardwijkse Overlaat, Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat
Gemeente	: Heusden / Waalwijk
Object (type)	: spoorbrug Baardwijkse Overlaat
Bouwjaar	: 1881-1885
Monumentnummer (s)	: 517349 / 517350
Eigenaar	: div.
Architect	
- Oorspronkelijk	: Firma J.A. van der Eerden; Koninklijke fabriek voor Stoom- en andere werktuigen
- Huidige	: ipv Delft creatieve ingenieurs

Besprekingsverslag

Besproken op	: 30 januari 2018
Vergaderplaats	: Monumentenhuis Brabant, Markt 9 te Geertruidenberg
Deelnemers	: [REDACTED] Rijksdienst Cultureel Erfgoed – RCE
	: [REDACTED] Rijksdienst Cultureel Erfgoed – RCE
	: [REDACTED] Provincie Noord-Brabant
	: [REDACTED] Monumentenhuis Brabant/voorzitter
	: [REDACTED] Monumentenhuis Brabant/secretaris
	: [REDACTED] ipv Delft
	: [REDACTED] ipv Delft
	: [REDACTED] Provincie Noord-Brabant
	: [REDACTED] Provincie Noord-Brabant
	: [REDACTED] CRK Heusden
	: [REDACTED] CRK Heusden
	: [REDACTED] CRK Heusden
	: [REDACTED] CRK Waalwijk

Inleiding

Het plan is reeds met de RCE, Provincie en CRK besproken op 7 maart 2017 en 13 september 2017 (niet in Planoverleg).

[REDACTED] licht het ontwerp toe. De te ontwerpen fietsbrug maakt deel uit van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL). Er wordt nu een voorlopig ontwerp gepresenteerd ten behoeve van een preadvies.

Bespreking / bespreekpunten

De fietsbrug ligt in de lijn van de half voltooide Halve Zolenlijn. Er wordt een nieuwe snelfietsroute aangelegd met apart voetpad. Het project bestaat uit een over grotere lengte opengemaakte spoordijk en een verbrede spoordijk en heeft vier onderdelen: brug over het Drongelens kanaal (KW1), brug over opengemaakte dijk (KW2), brug over Overstortweg (KW3), brug over Randweg (KW4). Voor voetgangers wordt het mogelijk om bij de opengemaakte spoordijk nabij Drongelens kanaal en de overstortweg de brug te verlaten en weer te betreden, zodat zij het omringende gebied kunnen betreden. De brug wordt zo transparant mogelijk ontworpen om de overlaat beleefbaar te maken. Zo wil men onder de brug een voetpad maken en worden de brugdelen transparant gemaakt, zodat de spoorbrug zichtbaar en beleefbaar blijft. Het centrale brugdek zal uit beton bestaan, de zijpaden uit staal waardoor van de zijkant slechts een smal profiel zichtbaar zal zijn. Het hekwerk zal bestaan uit een RVS-net voor de gewenste transparantie. De spoorbrug blijft dus zichtbaar. Voor de nieuwe fietsbrug (KW1) kunnen de bestaande brugpijlers worden gebruikt. De spoordijk zal met ca. 5 meter verbreed moeten worden, omdat de dijk nu slechts ruimte biedt voor één pad.

Voor brug KW2 wil men de mogelijk aanwezige ondergrondse resten van de brugpijlers consolideren en zichtbaar maken. Radaronderzoek heeft aangetoond dat er resten aanwezig zijn in het westelijke

deel tussen de Overstortweg en het Drongelens Kanaal, maar het is nog niet precies bekend wat en in welke staat de resten verkeren.

Het ontwerp en de omgang met de resten van de brugpijlers roept bij de RCE vragen op over de uiteindelijke uitvoering door een andere partij. Zo vraagt [REDACTED] zich af of er rekening gehouden wordt met financiële tegenvallers. Is er een waarborg ingebouwd dat dit geen invloed kan hebben op de kwaliteit van uitwerking van het ontwerp door de aannemer van de bruggen? Te vaak is gebleken dat de kwaliteit die gepresenteerd en beoogd wordt later toch niet wordt gehaald.

[REDACTED] en [REDACTED] van de Provincie lichten toe dat men enerzijds de beeldbepalende details en de kwaliteit van het ontwerp, die de aannemer moet volgen, willen vastleggen. Anderzijds wil men ook een bepaalde mate van keuzevrijheid laten aan de aannemer. Het ontwerp zal in voldoende mate worden vastgelegd, dat de kwaliteit gewaarborgd blijft. [REDACTED] is benieuwd of ipv Delft na de aanbesteding nog een rol speelt. [REDACTED] legt uit dat zij als ontwerper dan in principe geen rol meer spelen. Ook [REDACTED] vindt het erg belangrijk dat de beeldkwaliteit, details en materialisering worden vastgelegd. [REDACTED] benadrukt dat de aannemer zo min mogelijk artistieke vrijheid moet krijgen.

[REDACTED] hervat zijn toelichting. Voor de omgang met de restanten van de brugpijlers stelt ipv Delft drie mogelijke scenario's voor. Indien er resten aanwezig zijn omvat het plan deze te restaureren en met beton te completeren of bij totale afwezigheid de hoofdvorm na te maken. [REDACTED] vraagt hoe men denkt de resten te gaan restaureren. Het is belangrijk daarbij te verwijzen naar de ERM richtlijnen en goed op te nemen in het aanbestedingscontract wat precies is aangetroffen en op welke wijze dat hersteld moet worden. [REDACTED] heeft vragen bij de combinatie van (historisch) metselwerk en beton. Hoe gaat dat samen? Hij benadrukt dat dit zaken zijn waar de aannemer verstand van moet hebben en die goed geborgd moeten worden. Als criterium zou daarom opgenomen moeten worden om een gecertificeerde restauratieaannemer te kiezen en geen nieuwbouwaannemer bijvoorbeeld.

[REDACTED] is het daarmee eens en stelt dat dit een technisch belangrijk aandachtspunt is. [REDACTED] voegt toe dat er zijns inziens al voldoende redenen zijn om sowieso een erkende restauratieaannemer in de arm te nemen.

[REDACTED] geeft aan dat de reeds bestaande pijlers buiten het aanbestedingscontract vallen.

[REDACTED] vraagt hoe het toekomstig onderhoud van de bestaande pijlers dan geregeld is. [REDACTED]

[REDACTED] legt uit dat het beheer en onderhoud van deze onderdelen bij de eigenaar van de brug ligt. Dat zijn in dit geval verschillende partijen, o.a. het waterschap, Rijkswaterstaat, gemeente. Gemeente Heusden is eigenaar van het grootste deel van de brug en fungeert daarom graag als centraal aanspreekpunt vanuit de beide gemeenten. [REDACTED] stelt dat dit eenvoudig opgelost zou kunnen worden door een constructie, vergelijkbaar met een vereniging van eigenaren.

Bij brug KW3 is het voorstel om de dijk 'hard' door te snijden, d.w.z. met loodrechte dijkcoupures. Bij brug KW4 zijn de brugpijlers niet oorspronkelijk en wil men deze uitbreiden en breed genoeg maken (conform bestaande pijlers).

Om het verhaal te vertellen van de Baardwijkse Overlaat is er tevens nagedacht over zgn. verrijkende maatregelen. Deze toevoegingen dienen ten behoeve van de herkenbaarheid in één materiaal en in dezelfde vormtaal vormgegeven te worden. Gedacht wordt aan o.a. het visualiseren van historische waterstanden en het accentueren van brugpijlers.

Als de dijk is uitgegraven komt een gebied vrij dat als "natuurzone" wordt ingericht. Daarbij zal moeten worden nagedacht over de toe te passen beplanting e.d. Het vm. Oostelijk landhoofd is verdwenen, maar wil men weer enigszins zichtbaar maken. Ook het accentueren van het dijkprofiel is een optie, is nog niet uitgewerkt maar er zijn voldoende bestaande voorbeelden. Tevens wil men laten zien waar de vm. dijk Smalle Overlaat gelopen heeft.

[REDACTED] vraagt of er explosieven onderzoek in het plan wordt meegenomen. [REDACTED] legt uit dat het risicogebied bekend is en dat daar rekening mee wordt gehouden.

[REDACTED] vraagt of ipv Delft ook de verrijkende maatregelen verder gaan uitwerken of dat aan een andere partij uit handen geven. Ook vraagt zij of hier middelen voor gereserveerd zijn. De coupures mogen bijvoorbeeld niet te somber worden, dus zij geeft mee om deze maatregelen helemaal uit te

werken en op te nemen. [REDACTED] legt uit dat er vanuit de Provincie geld voor is vrijgemaakt, maar dat men nog zoekende is in hoeverre daar sturing aan gegeven moet worden. [REDACTED] pleit voor sturing omdat deze toepassingen deel uitmaken van het ontwerp en zeker in geval van de dijkcoupures is ze wel bezorgd omdat de ingreep daar echt het rijksmonument raakt. [REDACTED] vraagt waarom men niet voor een bouwteam heeft gekozen met daarin verschillende disciplines. [REDACTED] weet niet of ze zover kunnen gaan om de ontwerpeisen helemaal op te leggen. De voorzitter stelt dat dit wel een belangrijk aandachtspunt is. [REDACTED] voegt toe dat bijv. door alleen de materiaalsoort voor te schrijven alles tenminste binnen dezelfde kaders wordt ontworpen.

[REDACTED] stelt voor kleuronderzoek te laten uitvoeren op de spoorbruggen. [REDACTED] licht toe dat de brugpijlers in de dijk formeel geen onderdeel zijn van het rijksmonument, alleen de pijlers die bij de bruggen horen en de landhoofden. De anderen zijn overigens wel cultuurhistorisch waardevol als onderdeel van het geheel.

Er zijn ook ideeën voor de verlichting: er komt verlichting in de reling van de fietsbrug, de brugpijlers zullen worden aangelicht, bij het Drongelens kanaal komt overigens geen verlichting.

Conclusie(s)/afspraken

De leden van het planoverleg zijn in beginsel akkoord met het plan, maar hebben enkele belangrijke aandachtspunten:

- De aanbesteding: de kwaliteit van het ontwerp dient goed gewaarborgd te worden.
- Leg de materialisatie vast
- Voor de uitvoering dient een ervaren restauratieaannemer in de arm te worden genomen.
- Kleuronderzoek spoorbrug
- Dijkcoupures
- Restauratie brugpijlers in combinatie met beton
- Kunsttoepassingen in regie, zeker waar ze onderdeel zijn van ingrepen in het rijksmonument
- Borging verrijkende maatregelen

Planoverleg

Algemene gegevens

Adres en plaats	: Baardwijkse Overlaat, Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat
Gemeente	: Heusden / Waalwijk
Object (type)	: spoorbrug Baardwijkse Overlaat
Bouwjaar	: 1881-1885
Monumentnummer (s)	: 517349 / 517350
Eigenaar	: div.
Architect	
- Oorspronkelijk	: Firma J.A. van der Eerden; Koninklijke fabriek voor Stoom- en andere werktuigen
- Huidige	: ipv Delft creatieve ingenieurs

Besprekingsverslag

Besproken op	: 10 april 2018
Vergaderplaats	: Monumentenhuis Brabant, Markt 9 te Geertruidenberg
Deelnemers	: [REDACTED] Rijksdienst Cultureel Erfgoed – RCE
	: [REDACTED] Rijksdienst Cultureel Erfgoed – RCE
	: [REDACTED] Rijksdienst Cultureel Erfgoed – RCE
	: [REDACTED] Rijksdienst Cultureel Erfgoed – RCE
	: [REDACTED] Monumentenhuis Brabant/voorzitter
	: [REDACTED] Monumentenhuis Brabant/secretaris
	: [REDACTED] ipv Delft
	: [REDACTED] Provincie Noord-Brabant
	: [REDACTED] Provincie Noord-Brabant
	: [REDACTED] Gemeente Heusden
	: [REDACTED] Gemeente Waalwijk

Inleiding

Het plan is reeds in het Planoverleg besproken op 13 maart 2018.

Het betreft nu een verdere uitwerking van het ontwerp (architectonisch ontwerp d.d. 3-4-2018). Het voorlopig ontwerp en definitief ontwerp moeten nog worden voorgelegd aan de opdrachtgever. Het ontwerp d.d. 3-4-2018 is van tevoren bestudeerd door de leden en de bespreking dient nu om eventuele vragen van de leden te beantwoorden.

Bespreking / bespreekpunten

Vanuit de RCE zijn de volgende vragen gesteld:

- Hoe worden de brugpijlers afgewerkt? Wat zijn de ideeën?
- Welke benadering kiest men voor het Oostelijk Landhoofd?
- Hoe wordt toezicht en begeleiding geregeld in het verdere proces?
- Welke afspraken zijn door de gemeentes onderling gemaakt? Wie beslist in de uitvoeringsfase?

Afwerking brugpijlers:

[REDACTED] licht toe. Tijdens de vorige bespreking wilde men de restanten van de bakstenen brugpijlers aanhelen met beton. Deze mogelijkheid is verder onderzocht en blijkt niet de meest wenselijke optie te zijn. Gekozen wordt voor aanhelen/restaureren in baksteen. Daarbij is met 2 scenario's rekening gehouden: 1) een maximale aanwezigheid van historisch metselwerk → dan wordt gerestaureerd tot de aangetroffen hoogte. 2) een minimale aanwezigheid van historisch metselwerk → dan worden binnen de voetprint de contouren zichtbaar gemaakt, met ongeveer een hoogte van een hoeksteen met afdekplaat. Dat zal gebeuren met bestaande stenen die worden hergebruikt van elders binnen het project. Door de brugpijlers bloot te leggen wil men de historische gelaagdheid laten zien.

Oostelijk Landhoofd

■■■■■ legt uit dat van het Oostelijk landhoofd geen resten gevonden zijn. ■■■■■ voegt toe dat er wel basaltblokken zijn aangetroffen die langs het spoor hebben gelegen. Van de constructie van het landhoofd is niets aangetroffen. Men wil een soort reconstructie maken van de voetprint in de vorm van lage zitelementen.

Toezicht en begeleiding

Het ontwerp van ipv Delft wordt als bindend in het contract opgenomen. De Provincie houdt de regie over het project. ■■■■■ vult aan dat de onderlinge afstemming tussen de gemeenten is goed en soepel verloopt.

De aanbestedingsprocedure zal aan eind 2018 plaatsvinden. De vergunningaanvraag zal door de uiteindelijk gekozen aannemer gedaan worden en die zal eigen documenten daarvoor aanleveren, maar het ontwerp van ipv Delft blijft bindend. ■■■■■ legt uit dat in het ontwerp ook zoveel mogelijk richtlijnen zijn gegeven (ook technische).

Conclusie(s)/afspraken

- De vragen van de leden zijn tijdens de bespreking naar tevredenheid beantwoord;
- Op het voorgelegde ontwerp (d.d. 3-4-2018) wordt een preadvies gegeven door de RCE;
- Het advies wordt gericht aan ■■■■■ als voorman van het project GOL. De betrokken gemeenten worden in de 'cc' meegenomen.

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

Aan de projectorganisatie
Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat.
p/a Provincie Noord-Brabant
t.a.v. [REDACTED]
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl

2^e Contactpersoon

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]@cultureelerfgoed.nl

Onze referentie

AWT-2018-119

Bijlagen

0

15 MEI 2018

Datum
Betreft

Preadvies Baardwijkse Overlaat, architectonisch ontwerp

Geachte [REDACTED],

Door de provincie Noord-Brabant is het initiatief genomen om een snelfietsverbinding te realiseren op het tracé van de voormalige Langstraatse spoorlijn. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de voormalige spoordijk die de Baardwijkse Overlaat kruist en waarin zich nog restanten bevinden van de vroegere spoorbrug tussen Waalwijk en Drunen. Mede ter compensatie van de aanleg van een nieuw verkeersknooppunt in de A59 ter hoogte van de overlaat zal een groot deel van de overdijkte spoorverbinding weer als brug worden uitgevoerd om het open karakter van de Baardwijkse Overlaat te versterken. Volgens het plan worden de drie brugrestanten ter hoogte van het Drongelens kanaal, de Overstortweg en de Eindstraat (rijksmonumentnummers 517349, 517350, 521876), delen van het dijklichaam en de restanten van de voormalige brugpijlers geïntegreerd met een nieuwe fietsbrug tussen de twee bruggenhoofden aan beide zijden van de overlaat.

De uitwerking van de plannen is in handen gegeven van de provinciale projectorganisatie "Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat". Het plan is in overleg met belanghebbende partijen waaronder de gemeente Waalwijk en Heusden, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en lokale partijen tot stand gekomen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de opstelling van een architectonisch ontwerp dat de basis vormt voor de verdere aanbesteding en uitwerking voor de aanleg van de snelfietsverbinding op het voormalige spoortracé.

Volgens de gemaakte afspraak tijdens het planoverleg van het Monumentenhuis Brabant op 10 april 2018 in Den Bosch, doe ik u hierbij reactie toekomen op dit architectonisch ontwerp dat is vastgelegd in document doc.nr.: PNB.07-AO-01. versie: v0.2 (CONCEPT) dd. 3-04-2018.

In dit document wordt op zorgvuldige en heldere wijze inzicht gegeven in wat het uiteindelijk resultaat van realisatie van de fietsverbinding moet worden. De RCE is positief over het architectonisch ontwerp van de nieuwe fietsverbinding. De drie van rijkswege beschermde spoorbruggen en andere cultuurhistorisch waardevolle onderdelen zoals de restanten van de originele brugpijlers zijn op zodanige wijze in het plan opgenomen dat niet alleen de erfgoedwaarde van deze elementen

wordt gerespecteerd, maar deze elementen in het gebruik ook een integraal onderdeel zullen zijn van de nieuwe snelfietsroute. Hiermee kan de betekenis van deze elementen duurzaam worden geborgd.

Het voornoemde document beoogt richting te geven aan de verdere uitwerking van de plannen door een uitvoerende partij. Het geeft nog geen volledig inzicht in bijvoorbeeld de technische uitwerking, waaronder aanpassing en herstel van de van rijkswege beschermde bruggdelen. In het vooroverleg is al gewezen op aandachtspunten bij het herstel van bijvoorbeeld de brugpijlers. In het kader van een formeel vergunningstraject, of in het overleg ter voorbereiding daarop, adviseert de RCE over deze uitwerking graag nader. Tevens vind ik het van belang dat het zorgvuldige proces van planvorming en de kwaliteit die in het architectonisch ontwerp tot uitdrukking komt, ook in de nadere uitwerking en in de uitvoering wordt gecontinueerd. Bijvoorbeeld door een blijvende betrokkenheid van het ontwerp bureau en het instellen van een supervisor.

Aan de gemeenten Heusden en Waalwijk, die het bevoegd gezag zijn voor de verlening van een omgevingsvergunning voor het wijzigen van de in het plan betrokken rijksmonumenten, stuur ik een afschrift van deze brief.

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

